

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 13 вересня 2016 року № 17-4

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді.

За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Міністерством освіти і науки України як головним розпорядником бюджетних коштів не забезпечено результативного, економного використання бюджетних коштів за бюджетною програмою 2201310 “Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді” і належного контролю за їх використанням установами, що належать до сфери його управління, а також своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень у цій сфері.

Міністерство переклало свої повноваження і функції у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді на створені ним установи: Комітет з фізичного виховання і спорту (далі – Комітет) і Центральний спортивний комплекс Комітету з фізичного виховання і спорту (далі – ЦСК), і не забезпечило належного контролю за їх діяльністю.

Як наслідок, установами, що належать до сфери управління МОН, із затверджених на 2014-2016 роки 158397,9 тис. грн з порушенням вимог чинного законодавства використано у 2014–2015 роках і I півріччі 2016 року 467,6 тис. грн, власних нормативних документів – 224,4 тис. грн, неекономно – 1133,0 тис. грн, недоотримано доходів у сумі 511,7 тис. грн, викривлено фінансову і бухгалтерську звітність на суму

2837,7 тис. гривень. Не забезпечено ефективного управління бюджетними коштами на суму 1099,2 тис грн, які не використано та повернено наприкінці 2014 і 2015 років до бюджету.

2. Через відсутність з 2012 року загальнодержавних програм розвитку фізичної культури і спорту з 2013 року не було забезпечено системного вирішення проблемних питань у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді. Протягом 2014-2015 років і I півріччя 2016 року питання у цій сфері МОН вирішувало у ручному режимі.

Незважаючи на нормативне врегулювання питань здійснення видатків з державного бюджету у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, **окремі питання матеріально-технічного забезпечення сфери фізичного виховання і спорту та забезпечення проведення спортивних змагань на сьогодні не вирішені.**

Зокрема, **не затверджений порядок видачі сертифіката відповідності спортивної споруди. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2013 № 866, потребує внесення змін у частині уточнення назв установ, на забезпечення діяльності яких спрямовуються бюджетні кошти.**

У порушення вимог статті 48 Закону України від 24.12.1993 № 3808 “Про фізичну культуру і спорт” Міністерством молоді та спорту України на сьогодні не затверджена більшість правил спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні, а також не визначений порядок ведення журналу обліку використання спортивної споруди.

3. Планування видатків на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді МОН здійснювало з порушенням вимог законодавства.

МОН не забезпечило належної організації та координації роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня. Як наслідок, на 2014–2016 роки у **порушення вимог Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, заплановано за відсутності деталізованих розрахунків видатків - 39640,2 тис. грн, доходів – 14104,4 тис. грн, що згідно з пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.**

Першочергову увагу при розподілі бюджетних асигнувань за бюджетною програмою 2201310 МОН приділяло питанням забезпечення заробітною платою працівників підпорядкованих йому установ. Водночас виділення коштів на організацію спортивних заходів для учнівської і студентської молоді здійснювалося за залишковим принципом. У 2016 році внаслідок прийняття МОН неефективних управлінських рішень (зменшення видатків майже на 17,0 млн грн) видатки за бюджетною програмою 2201310 затверджено в обсягах, які не відповідають потребам розвитку цього напряму діяльності Міністерства. У результаті участь учнівської і

студентської молоді у спортивних змаганнях переважно забезпечується за рахунок фінансової допомоги громадських організацій, спортивних федерацій, навчальних закладів і приватних осіб.

Паспорти бюджетної програми 2201310 у 2014, 2015 і 2016 роках затверджені з порушенням термінів, встановлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України і пунктом 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2001 № 1098, що відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

4. МОН, створивши установи, яким передало свої функції у сфері фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, фактично відсторонилося від виконання своїх обов'язків. Функції щодо участі у реалізації державної політики з фізичного виховання і спорту в навчальних закладах всіх типів МОН передало Комітету, а з утримання матеріально-технічної бази – ЦСК. При цьому контроль за виконанням цих функцій вказаними установами МОН не здійснює.

Створена МОН система делегування повноважень засвідчила свою недієвість і неефективність. Фактично Комітет і ЦСК не забезпечили належного виконання покладених на них обов'язків: обґрунтованого планування видатків на організацію і проведення спортивних заходів, формування і виконання єдиного календарного плану спортивних заходів, ефективного використання державного майна та його збереження.

4.1. Комітет і ЦСК не забезпечили належного обґрунтування видатків на проведення спортивних заходів та утримання спортивних споруд. Як наслідок, МОН не володіє інформацією про загальний обсяг потреби в коштах для організації та проведення спортивних заходів, включених до єдиного календарного плану змагань. Кошти бюджетної програми 2201310 протягом 2014-2015 років і I півріччя 2016 року переважно спрямовувалися на забезпечення утримання штатної чисельності працівників Комітету, ЦСК і їх філій та Центральної школи вищої спортивної майстерності (далі – ЦШВСМ). На проведення навчально-тренувальних зборів, змагань і спортивних заходів асигнування виділялися лише на рівні 5-17 відсотків.

4.2. При формуванні пропозицій до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України Комітетом не були визначені критерії відбору спортивних заходів і пріоритетність спрямування видатків на їх виконання. Як наслідок, відбір спортивних заходів протягом 2014-2015 років і I півріччя 2016 року Комітет здійснював у ручному режимі. За відсутності контролю з боку МОН Комітет, не виконавши проведення всіх планових спортивних заходів у 2014 і 2015 роках, організував проведення 12 неофіційних заходів, на виконання яких у порушення вимог Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2013 № 866

(далі – Порядок 866), спрямував **303,7 тис. гривень**. Ці заходи не були включені до єдиного календарного плану і фактично залишилися поза контролем Мінмолодьспорту.

4.3. Через відсутність контролю з боку МОН Комітет не забезпечив у повному обсязі розроблення і затвердження регламентів (положень) про змагання та контролю за поданням підсумкових матеріалів після проведення змагань і ефективним використанням коштів, спрямованих на їх проведення. Як наслідок, при проведенні заходів у 2014 і 2015 роках у **43 і 28 випадках** відповідно не були визначені їх цілі і завдання, вимоги до безпеки та підготовки місць проведення, умови фінансування заходу та матеріального забезпечення учасників. Звітність і підсумкові матеріали про результати участі у більш як **55 відс.** спортивних заходів відсутні. На організацію спортивних заходів за відсутності розпорядчих і підтверджувальних документів та з порушенням вимог Порядку 866 використано **286,6 тис. грн, неекономно – 105,0 тис. гривень**.

4.4. У порушення норм Положення про порядок підготовки спортивних споруд та інших спеціально відведених місць для проведення масових спортивних та культурно-видовищних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2025, власниками спортивних споруд не виконуються вимоги щодо підтвердження надійності спортивних споруд перед змаганнями та відповідності їх вимогам правил техніки безпеки. Це створює ризики травмування учнів і студентів під час проведення заходів.

5. Через відсутність контролю з боку МОН і Комітету керівництвом ЦСК і його філій та філій Комітету не забезпечено ефективного використання державного майна, переданого їм в оперативне управління, та, відповідно - бюджетних коштів.

Незважаючи на те, що основним джерелом наповнення спецфонду установ є надходження від послуг згідно з їх основною діяльністю (74,4 відс.), заплановані показники власних надходжень у повному обсязі не виконуються: у 2014–2015 роках надійшло лише **48 відс.** коштів від запланованих, а чотири філії Комітету з власними спортивними спорудами взагалі не розглядали можливості наповнення спеціального фонду. Відповідно, не забезпечується ремонту і оновлення спортивних споруд і обладнання. Це призводить до їх руйнації, не гарантує безпечних умов для проведення спортивних заходів.

Залучаючи благодійні кошти для оновлення матеріально-технічної бази, ЦСК і окремі філії не забезпечують надання МОН достовірної інформації про справедливую вартість своїх спортивних споруд.

Майже половиною площ спортивної споруди ЦСК у центрі м. Києва більше двох років користувалася громадська спортивна організація, яка не сплачувала за оренду і не здійснювала відшкодування спожитих комунальних послуг і експлуатаційних витрат.

За відсутності контролю з боку МОН керівництвом Комітету, ЦСК і їх філій знижується вартість послуг за оренду спортивних споруд, частина з

яких передається в безоплатне користування іншим юридичним і фізичним особам. Через відсутність ефективного менеджменту Комітету і ЦСК за проведення культурно-масових заходів на території спортивних споруд за участю відомих українських виконавців **філії отримують збитки, перекладаючи майже усі витрати за проведення таких заходів на бюджет.**

6. МОН не забезпечило належного виконання покладених на нього функцій з управління державним майном, що віднесено до сфери його управління, та обліку цього майна. Майже 2/3 кількості спортивних споруд на сьогодні не внесені до Єдиного електронного всеукраїнського реєстру спортивних споруд і не оформили правовстановлюючих документів. На 60 відс. площ земельних ділянок, які у користуванні Комітету і ЦСК, відсутні документи щодо права постійного користування ними.

Наприклад, із загальної площі земельної ділянки **0,5 га**, що виділялася МОН під будівництво спортивного корпусу (нині ЦСК) у центрі м. Києва, на сьогодні фактично залишилося лише **0,08 гектара**. Через відсутність правовстановлюючих документів на приміщення в центрі Києва та земельну ділянку ЦСК внесено зміни до своїх установчих документів і змінено юридичну адресу, що створило ризики відчуження майна.

Також станом на 01.09.2016 ЦСК не оформлено права постійного користування земельною ділянкою в центрі м. Києва (острів Долобецький, Гідропарк). Рішенням Київської міської ради від 12.07.2016 № 661/661 ЦСК надано дозвіл на розроблення проекту землеустрою щодо відведення зазначеної земельної ділянки площею **2,57 га** в постійне користування для експлуатації та обслуговування водноспортивної бази. При цьому в документах про надання дозволу на розроблення документації із землеустрою ЦСК виключено слова “для учнівської і студентської молоді”.

Наслідком бездіяльності МОН і прийнятих неефективних управлінських рішень ЦСК є ризик невикористання спортивних споруд і земельних ділянок за своїм призначенням і позбавлення у майбутньому можливості учнівської і студентської молоді займатися фізичною культурою і спортом.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді затвердити.

2. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді, поінформувати Верховну Раду України.

3. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати:

прискорити затвердження Державної цільової програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року;

зобов'язати Міністерство молоді і спорту України вжити заходів щодо:

- розроблення і затвердження порядку оформлення сертифіката відповідності спортивної споруди;

- розроблення спортивними федераціями з видів спорту, визнаних в Україні, правил змагань і затвердження їх в установленому порядку;

зобов'язати Міністерство освіти і науки України підготувати зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2013 № 866 у частині уточнення назв установ, на забезпечення діяльності яких спрямовуються бюджетні кошти згідно з Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді.

4. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України:

- розробити і затвердити стратегію розвитку фізичної і спортивної підготовки учнівської та студентської молоді;

- з метою ефективного використання бюджетних коштів за бюджетною програмою 2201310 оптимізувати структуру Комітету, ЦСК і їх філій;

- переглянути повноваження заступників Міністра освіти і науки України в частині відповідальності за сферу фізичного виховання і спорту. Покласти відповідальність за діяльність ЦШВСМ, Комітету, ЦСК і їх філій на одного із заступників Міністра освіти і науки;

- внести зміни до положення про Комітет у частині визначення порядку взаємодії у сфері фізичного виховання і спорту з департаментами МОН і покладення на нього функцій з контролю за діяльністю ЦШВСМ, ЦСК і його філій;

- внести зміни до положень про департаменти МОН, визначивши в них порядок взаємодії із Комітетом;

- внести до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів Комітету з фізичного виховання та спорту МОН на 2016 рік (затверджений наказом МОН від 26.11.2015 № 1237) дані щодо планових витрат на організацію і проведення цих заходів;

- зобов'язати Комітет, ЦСК і їх філії забезпечити оформлення договорів оренди відповідно до вимог чинного законодавства та договорів для відшкодування спожитих комунальних послуг;

- зобов'язати Комітет, ЦСК і їх філії провести інвентаризацію державного майна за участю представників МОН;

- зобов'язати Комітет, ЦСК і їх філії оформити правовстановлюючі документи на нерухоме майно і право користування земельними ділянками;

- забезпечити обґрунтоване планування видатків за бюджетною програмою 2201310 та контроль за ефективним використанням Комітетом, ЦСК і їх філіями та ЦШВСМ бюджетних коштів і державного майна, у тому числі переданого в оренду.

5. Рекомендувати Комітету з фізичного виховання і спорту МОН України:

- з метою ефективного використання бюджетних коштів переглянути структуру Комітету і його філій;

- внести зміни до положення про Комітет у частині визначення порядку взаємодії у сфері фізичного виховання і спорту із департаментами МОН та покладення на Комітет функцій контролю за діяльністю ЦШВСМ, ЦСК і його філій;

- визначити критерії відбору спортивних заходів для включення до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України та пріоритетність спрямування видатків на їх виконання;

- провести інвентаризацію державного майна за участю представників МОН;

- визначити перелік спортивних споруд, необхідних для проведення спортивних заходів, включених до єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України;

- зобов'язати філії укласти з орендарями нежитлових приміщень (у тому числі спортивних споруд) договори оренди і договори для відшкодування спожитих комунальних послуг і експлуатаційних витрат;

- оформити правовстановлюючі документи на нерухоме майно і права користування земельними ділянками;

- забезпечити відшкодування безпідставно нарахованих і виплачених коштів на відрядження;

- вжити заходів щодо забезпечення законності та ефективності використання бюджетних коштів і державного майна, усунення виявлених порушень і запобігання їм надалі, притягнути до відповідальності винних у виявлених порушеннях посадових осіб.

6. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству освіти і науки України на фізичну і спортивну підготовку учнівської та студентської молоді надіслати МОН і Комітету з фізичного виховання і спорту МОН України.

7. Рішення Рахункової палати і Звіт оприлюднити на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Зарембу І.М.

Голова Рахункової палати

Р.М. Магута